

I

(Legislatívne akty)

SMERNICE

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2011/36/EÚ

z 5. apríla 2011

o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 2 a článok 83 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný trestný čin, páchaný často v rámci organizovaného zločinu, ako aj závažné porušenie ľudských práv, pričom Charta základných práv Európskej únie ho výslovne zakazuje. Prevencia a boj proti obchodovaniu s ľuďmi je prioritou tak pre Úniu, ako aj pre členské štáty.
- (2) Táto smernica je súčasťou celkovej činnosti zameranej proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorá zahŕňa opatrenia, do ktorých sú zapojené tretie krajiny v súlade s Dokumentom o konkrétnych opatreniach na posilnenie

vonkajšieho rozmeru EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi; Na ceste k ucelenej činnosti EÚ v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, schváleným Radou 30. novembra 2009. V tejto súvislosti by mala byť vyvíjaná činnosť v tretích krajinách, odkiaľ obeť pochádzajú alebo cez ktoré sa uskutočňuje ich presun, s cieľom zvyšovať informovanosť, znižovať zraniteľnosť, podporovať a pomáhať obetiam, bojovať proti prvotným príčinám obchodovania s ľuďmi a podporovať uvedené tretie krajiny pri tvorbe vhodných právnych predpisov proti obchodovaniu s ľuďmi.

- (3) V tejto smernici sa uznáva rodovo špecifický fenomén obchodovania, ako aj skutočnosť, že so ženami a s mužmi sa často obchoduje na rozdielne účely. Z tohto dôvodu by sa pri aj pomoci a opatreniach zameraných na podporu malo v príslušných prípadoch prihliadať na rodové hľadisko. Podporné a odrádzajúce faktory sa môžu líšiť v závislosti od príslušných odvetví, akými sú obchodovanie s ľuďmi na účely sexuálneho zneužívania alebo pracovného vykorisťovania napríklad v stavebníctve, poľnohospodárstve alebo domácnostiach.

- (4) Únia je odhodlaná predchádzať obchodovaniu s ľuďmi a bojovať proti nemu, ako aj chrániť práva osôb, ktoré sa stali predmetom takéhoto obchodovania. Na tento účel bolo prijaté rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV z 19. júla 2002 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi ⁽³⁾ a Plán EÚ osvedčených postupov, noriem a spôsobov práce pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a jeho predchádzanie ⁽⁴⁾. Okrem toho sa v Štokholmskom programe – otvorená a bezpečná Európa, ktorá slúži občanom a chráni ich ⁽⁵⁾, ktorý prijala Európska rada, ako jednoznačná priorita stanovuje boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Mali by sa zväziť aj ďalšie opatrenia napríklad na podporu vypracovania všeobecných spoločných ukazovateľov Únie na identifikáciu obetí prostredníctvom výmeny osvedčených postupov medzi všetkými relevantnými subjektmi, najmä verejnými a súkromnými subjektmi poskytujúcimi sociálne služby.

⁽¹⁾ Stanovisko z 21. októbra 2010 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 14. decembra 2010 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 21. marca 2011.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 203, 1.8.2002, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 311, 9.12.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 115, 4.5.2010, s. 1.

- (5) Orgány na presadzovanie práva v členských štátoch by mali naďalej spolupracovať s cieľom posilniť boj proti obchodovaniu s ľuďmi. V tejto súvislosti sú kľúčovými úzka cezhraničná spolupráca vrátane výmeny informácií a osvedčených postupov, ako aj nepretržitý otvorený dialóg medzi políciou, justičnými a finančnými orgánmi členských štátov. Koordináciu vyšetrovania a trestného stíhania v prípadoch obchodovania s ľuďmi by mala uľahčiť posilnená spolupráca s Europolom a Eurojustom, zriadenie spoločných vyšetrovacích tímov, ako aj vykonávanie rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní⁽¹⁾.
- (6) Členské štáty by mali podporovať organizácie občianskej spoločnosti vrátane uznaných a aktívnych mimovládnych organizácií v tejto oblasti, ktoré pracujú s obetami obchodovania s ľuďmi, a úzko s nimi spolupracovať, najmä v oblasti iniciatív na tvorbu politiky, informačných a vzdelávacích kampaní, výskumných a vzdelávacích programov a odbornej prípravy, ako aj v oblasti monitorovania a hodnotenia vplyvu opatrení zameraných na boj proti obchodovaniu s ľuďmi.
- (7) Touto smernicou sa prijíma integrovaný, ucelený a ľudskoprávny prístup k boju proti obchodovaniu s ľuďmi a smernica by sa mala vykonávať so zreteľom na smernicu Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obetami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi⁽²⁾, a so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov⁽³⁾. Hlavnými cieľmi tejto smernice sú dôslednejšia prevencia a stíhanie, ako aj ochrana práv obetí. V smernici sa taktiež uplatňuje kontextové chápanie rozličných foriem obchodovania s ľuďmi a jej cieľom je dosiahnuť, aby sa každá forma odstraňovala čo najúčinnjšími opatreniami.
- (8) Deti sú zraniteľnejšie ako dospelí, a preto sú vystavené väčšiemu riziku, že sa stanú obetami obchodovania s ľuďmi. Táto smernica sa musí uplatňovať s osobitným zreteľom na najlepší záujem dieťaťa v súlade s Chartou základných práv Európskej únie a Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989.
- (9) Protokol Organizácie Spojených národov z roku 2000 o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne so ženami a deťmi, dopĺňajúci Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu, a Dohovor Rady Európy z roku 2005 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi predstavujú rozhodujúce kroky v procese rozšírenia medzinárodnej spolupráce zameranej proti obchodovaniu s ľuďmi. Treba poznamenať, že dohovor Rady Európy obsahuje hodnotiaci postup, ktorý tvorí Skupina expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) a Výbor zmluvných strán. Mala by sa podporovať koordinácia činnosti medzinárodných organizácií, ktoré sú príslušné v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi, s cieľom vyhnúť sa zdvojeniu činností.
- (10) Táto smernica sa nedotýka zásady nenavracania v súlade s Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 (Ženevský dohovor) a je v súlade s článkom 4 a článkom 19 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.
- (11) S cieľom reagovať na najnovšie trendy vývoja v obchodovaní s ľuďmi táto smernica zavádza v porovnaní s rámcovým rozhodnutím 2002/629/SVV širšie poňatie toho, čo by sa malo považovať za obchodovanie s ľuďmi, preto zahŕňa aj ďalšie formy vykorisťovania. V kontexte tejto smernice by sa nútené žobranie malo považovať za formu nútenej práce alebo služby, ako sa vymedzuje v Dohovore MOP č. 29 z roku 1930 o nútenej alebo povinnej práci. Z tohto dôvodu sa využívanie na žobranie vrátane využívania závislej osoby, ktorá je premetom obchodovania s ľuďmi, na žobranie zahŕňa do vymedzenia pojmu obchodovania s ľuďmi, len ak sú prítomné všetky prvky nútenej práce alebo služby. Na základe príslušnej judikatúry by sa platnosť prípadného súhlasu s vykonávaním takejto práce alebo služby mala posudzovať individuálne v každom jednotlivom prípade. U dieťaťa by sa však prípadný súhlas nikdy nemal považovať za platný. Výraz „vykorisťovanie na trestnú činnosť“ by sa mal chápať ako vykorisťovanie osoby na páchanie takých trestných činov, ako sú okrem iného vreckové krádeže, krádeže v obchodoch, obchodovanie s drogami a iná podobná činnosť, ktorá je trestná a ktorá zahŕňa finančný prospech. Toto vymedzenie zahŕňa aj obchodovanie s ľuďmi na účely odberu orgánov, ktoré predstavuje závažné porušenie ľudskej dôstojnosti a fyzickej integrity, ako aj iné činnosti, ako napríklad nezákonná adopcia alebo nútené manželstvo, pokiaľ naplňajú skutkovú podstatu obchodovania s ľuďmi.
- (12) Trestné sadzby uvedené v tejto smernici odrážajú znepokojenie, ktoré v členských štátoch rastie v súvislosti s vývojom fenoménu obchodovania s ľuďmi. Preto táto smernica vychádza z úrovni 3 a 4 záverov Rady z 24. – 25. apríla 2002 o prístupe, ktorý sa uplatňuje v súvislosti s aproximáciou trestov. V prípade, keď bol skutok spáchaný za určitých okolností, napríklad voči obzvlášť zraniteľnej obeti, by mal byť trest prísnejší.

(1) Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42.

(2) Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 19.

(3) Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009, s. 24.

V súvislosti s touto smernicou by k obzvlášť zraniteľným osobám mali patriť prinajmenšom všetky deti. Iné faktory, ktoré by sa mohli zohľadniť pri hodnotení zraniteľnosti obete, zahŕňajú napríklad pohlavie, tehotenstvo, zdravotný stav a zdravotné postihnutie. V prípade obzvlášť závažných trestných činov, napríklad ak bol ohrozený život obete alebo skutok zahŕňal hrubé násilie, akým je mučenie, nútené užívanie drog/liekov, znásilnenie alebo iné závažné formy psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia, alebo inak spôsobil obeti obzvlášť závažnú ujmu, malo by sa to zohľadniť osobitne prísnym trestom. Ak táto smernica odkazuje na odovzdanie, tento odkaz by sa mal vykladať v súlade s rámcovým rozhodnutím Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi⁽¹⁾. Závažnosť spáchaného trestného činu by sa mala zohľadniť aj v rámci výkonu trestu.

- (13) V rámci boja proti obchodovaniu s ľuďmi by sa v plnej miere mali využiť existujúce nástroje o zaistení a konfiškácii zisku z trestnej činnosti, akými sú Dohovor Organizácie Spojených národov proti nadnárodnému organizovanému zločinu a protokoly k nemu, Dohovor Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti z roku 1990, rámcové rozhodnutie Rady 2001/500/SVV z 26. júna 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhľadávaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti⁽²⁾ a rámcové rozhodnutie Rady 2005/212/SVV z 24. februára 2005 o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti⁽³⁾. Malo by sa podporovať využitie zaistených a skonfiškovaných nástrojov a zisku z trestnej činnosti uvedenej v tejto smernici na podporu pomoci obetiam a ochranu vrátane odškodnenia obetí a podpore cezhraničného vynucovania práva Únie na boj proti obchodovaniu s ľuďmi.
- (14) Obete obchodovania s ľuďmi by v súlade so základnými zásadami právnych poriadkov príslušných členských štátov mali byť chránené pred trestným stíhaním alebo trestom za trestnú činnosť, ako je napr. používanie falošných dokumentov alebo trestné činy podľa právnych predpisov týkajúcich sa prostitúcie alebo prísťahovalectve, ak k páchaniu tejto trestnej činnosti boli prinútené v priamej súvislosti s tým, že boli predmetom obchodovania s ľuďmi. Cieľom takejto ochrany je zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv obetí, zabrániť ich ďalšej viktimizácii a motivovať ich, aby vystupovali ako svedkovia v trestnom konaní proti páchatelom. Touto ochranou by sa nemalo vylučovať trestné stíhanie alebo trest za trestné činy, ktoré osoba spáchala úmyselne alebo ktorých sa dobrovoľne zúčastnila.
- (15) V záujme zaistenia úspechu vyšetrovania a trestného stíhania trestných činov obchodovania s ľuďmi nemalo

by ich začatie v zásade závisieť od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete trestného činu. Ak si to vyžaduje povaha skutku, trestné stíhanie by malo byť možné dostatočne dlhý čas po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť. Dostatočná dĺžka času na stíhanie by sa mala určiť v súlade s príslušným vnútroštátnym právom. Príslušníci orgánov presadzovania práva a prokurátori by mali absolvovať vhodnú odbornú prípravu, najmä s cieľom zlepšiť medzinárodné presadzovanie práva a justičnú spoluprácu. Subjekty zodpovedné za vyšetrovanie a trestné stíhanie takýchto trestných činov by mali mať tiež prístup k vyšetrovacím prostriedkom, ktoré sa používajú v prípadoch organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti. Tieto prostriedky by mohli zahŕňať odpočúvanie, sledovanie vrátane elektronického sledovania, monitorovanie bankových účtov alebo iné finančné vyšetrovanie.

- (16) S cieľom zabezpečiť účinné trestné stíhanie medzinárodných zločineckých skupín, ktorých centrum činnosti sa nachádza v niektorom členskom štáte a ktoré obchodujú s ľuďmi v tretích krajinách, by sa mala stanoviť pôsobnosť vo veci obchodovania s ľuďmi, pokiaľ je páchatel štátnym príslušníkom uvedeného členského štátu a trestný čin sa pácha mimo jeho územia. Podobne by sa súdna príslušnosť mohla stanoviť vtedy, keď má páchatel obvyklý pobyt v členskom štáte, obeť je štátnym príslušníkom členského štátu alebo v ňom má obvyklý pobyt, alebo keď sa trestný čin pácha v prospech právnickej osoby usadenej na území členského štátu, pričom samotný trestný čin sa pácha mimo územia daného členského štátu.
- (17) Zatiaľ čo smernica 2004/81/ES stanovuje vydanie povolenia na trvalý pobyt obetiam obchodovania s ľuďmi, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín, a v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov⁽⁴⁾ sa upravuje uplatňovanie práva občanov Únie a ich rodín voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov vrátane ochrany pred vyhostením, v tejto smernici sa zavádzajú osobitné ochranné opatrenia v prospech všetkých obetí obchodovania s ľuďmi. V dôsledku toho sa táto smernica nezaoberá podmienkami pobytu obetí obchodovania s ľuďmi na území členských štátov.
- (18) Je nevyhnutné, aby obete obchodovania s ľuďmi mali možnosť účinne uplatňovať svoje práva. Z tohto dôvodu by sa im mala poskytovať pomoc a podpora v čase pred trestným konaním, počas jeho trvania a primeraný čas aj po jeho skončení. Členské štáty by mali poskytnúť zdroje na podporu pomoci obetiam, ich podporu a ochranu. Poskytnutá pomoc a podpora by mali zahŕňať minimálne základný súbor opatrení, ktoré sú nevyhnutné, aby sa

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 182, 5.7.2001, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 68, 15.3.2005, s. 49.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 158, 30.4.2004, s. 77.

obeť mohla zotaviť a uniknúť páchatelom. Praktické vykonávanie takýchto opatrení by malo na základe individuálneho posúdenia v súlade s vnútroštátnymi postupmi zohľadňovať okolnosti, kultúrny kontext a potreby dotknutej osoby. Osobe by sa mala poskytnúť pomoc a podpora, hneď ako vznikne odôvodnená indícia, že môže byť obeťou obchodovania s ľuďmi, a to bez ohľadu na jej ochotu alebo neochotu vystupovať ako svedok. V prípadoch, keď sa obeť nezdržiava v dotknutom členskom štáte oprávnené, pomoc a podpora by sa mali poskytovať bezpodmienečne aspoň v čase na premyslenie. Ak sa daná osoba po skončení identifikačného procesu alebo uplynutí času na premyslenie nepovažuje za oprávnenú na získanie povolenia na pobyt alebo jej pobyt v krajine je neoprávnený z iného dôvodu, alebo ak obeť opustila územie dotknutého členského štátu, tento členský štát nie je povinný pokračovať v poskytovaní pomoci a podpory tejto osobe na základe tejto smernice. Poskytovanie pomoci a podpory by malo v prípade potreby pokračovať primerané obdobie po trestnom konaní, napríklad ak prebieha liečba súvisiaca s ťažkými fyzickými alebo psychickými dôsledkami trestného činu alebo ak je ohrozená bezpečnosť obeť z dôvodu jej výpovede v trestnom konaní.

- (19) V rámcovom rozhodnutí Rady 2001/220/SVV z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní⁽¹⁾ je ustanovený súbor práv obetí v trestnom konaní vrátane práva na ochranu a odškodnenie. Okrem toho by sa obetiam obchodovania s ľuďmi mal bezodkladne poskytnúť prístup k právnomu poradenstvu a v súlade s postavením obetí v príslušnom súdnom systéme aj k právnomu zastupovaniu, a to aj na účely uplatnenia nároku na náhradu škody. Takéto právne poradenstvo a právne zastupovanie by príslušné orgány mohli tiež poskytnúť na účely uplatnenia nároku na náhradu škody od štátu. Účelom právneho poradenstva je umožniť obeti, aby bola informovaná a aby dostávala poradenstvo v súvislosti s rôznymi možnosťami, ktoré má k dispozícii. Právne poradenstvo by mala poskytnúť osoba, ktorá získala primerané právnické vzdelanie, nemusí ísť o právnika. Právne poradenstvo a v súlade s postavením obetí v príslušnom súdnom systéme aj právne zastupovanie by mali byť poskytované bezplatne minimálne v tých prípadoch, keď obeť nemá dostatočné finančné prostriedky, a to spôsobom, ktorý je v súlade s vnútroštátnymi postupmi členských štátov. Keďže je obzvlášť pravdepodobné, že takýmito zdrojmi nedisponujú detské obeť, malo by byť právne poradenstvo a právne zastupovanie pre ne bezplatné. Okrem toho by sa na základe individuálneho posúdenia rizika vykonaného v súlade s vnútroštátnymi postupmi mala obetiam poskytnúť ochrana pred pomstou, zastrášaním a rizikom opätovného zneužitia na obchodovanie s ľuďmi.
- (20) Obete, ktoré už utrpeli následky zneužívania a ponižujúceho zaobchádzania, ktoré sa zvyčajne spájajú s obchodovaním s ľuďmi, ako napríklad sexuálne vykoisťovanie, sexuálne zneužívanie, znásilňovanie, otrokárske zaobchádzanie alebo odoberanie orgánov, by

mali byť chránené pred sekundárnou viktimizáciou a ďalšou traumou počas trestného konania. Malo by sa vyhnúť nepotrebnému opakovaniu výsluchov počas vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania, napríklad prostredníctvom prípadného videozáznamu týchto výsluchov v čo najskoršom štádiu konania. Na tento účel by sa s obetami obchodovania s ľuďmi malo počas trestného vyšetrovania a trestného konania zaobchádzať primerane, podľa ich individuálnych potrieb. Posúdenie ich individuálnych potrieb by malo zohľadňovať okolnosti, ako napr. ich vek, skutočnosť, či sú tehotné, ich zdravotný stav, možné zdravotné postihnutie a ďalšie osobné okolnosti, ako aj fyzické a psychologické následky trestnej činnosti, ktorej bola obeť vystavená. O tom, či a akým spôsobom sa takéto zaobchádzanie uplatní, sa rozhodne individuálne v každom jednotlivom prípade na základe kritérií vymedzených vo vnútroštátnom práve, v pravidlách týkajúcich sa diskrečného práva justičných orgánov, praxou a v usmerneniach.

- (21) Na základe informovaného súhlasu by sa obetiam mala poskytnúť pomoc a podpora. Obete by preto mali byť informované o dôležitých aspektoch týchto opatrení a nemali by im byť nanútené. Odmietnutie pomoci a podpory zo strany obeť by nemalo znamenať, že príslušné orgány členského štátu sú povinné poskytnúť obeť alternatívne opatrenia.
- (22) Okrem opatrení, ktoré sú dostupné všetkým obetiam obchodovania s ľuďmi, by mali členské štáty zabezpečiť, aby bola poskytovaná osobitná pomoc, podpora a ochranné opatrenia detským obetiam. Tieto opatrenia by sa mali poskytovať v najlepšom záujme dieťaťa a v súlade s Dohovorom OSN o právach dieťaťa z roku 1989. Ak nie je istý vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, a existujú dôvody domnievať sa, že má menej ako 18 rokov, táto osoba by sa mala považovať za dieťa a mala by sa jej poskytnúť okamžitá pomoc, podpora a ochrana. Opatrenia na pomoc a podporu detským obetiam by sa mali zameriavať na ich fyzické a psychologicko-sociálne zotavenie a na dlhodobé riešenie situácie danej osoby. Prístup k vzdelaniu by deťom pomohol znovu sa začleniť do spoločnosti. Vzhľadom na to, že detské obeť sú obzvlášť zraniteľné, mali byť k dispozícii ďalšie opatrenia na ich ochranu počas vypočúvania a v priebehu vyšetrovania a trestného konania.
- (23) Osobitná pozornosť by sa mala venovať detským obetiam obchodovania s ľuďmi bez sprievodu, keďže potrebujú osobitnú pomoc a podporu vzhľadom na svoju situáciu osobitnej zraniteľnosti. Od chvíle, keď je detská obeť obchodovania s ľuďmi bez sprievodu identifikovaná, do chvíle nájdenia trvalého riešenia by členské štáty mali uplatňovať opatrenia súvisiace s prijímaním primerané potrebám dieťaťa a mali by zabezpečiť uplatnenie procesných záruk. V prípadoch, keď je to potrebné, mali by sa prijať opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie ustanovenia poručníka a/alebo zástupcu s cieľom zabezpečiť najlepšie záujmy maloletých. Rozhodnutie o budúcnosti každej detskej obeť bez sprievodu by

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 82, 22.3.2001, s. 1.

sa malo prijať v čo najkratšej lehote s cieľom nájsť trvalé riešenia vychádzajúce z individuálneho posúdenia najlepších záujmov dieťaťa, ktoré by mali byť prvoradými. Trvalým riešením by mohol byť návrat a opätovná integrácia do krajiny pôvodu alebo krajiny navrátenia, integrácia do hostiteľskej spoločnosti, udelenie medzinárodnej ochrany alebo udelenie iného postavenia v súlade s vnútroštátnym právom členských štátov.

- (24) Keď sa v súlade s touto smernicou pre dieťa má ustanoviť poručník a/alebo zástupca, môže tieto úlohy vykonávať rovnaká osoba alebo rovnaká právnická osoba, inštitúcia alebo orgán.
- (25) Členské štáty by mali zaviesť a/alebo posilniť politiky zamerané na prevenciu obchodovania s ľuďmi vrátane opatrení odradzujúcich od dopytu a opatrení na zníženie dopytu, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania, a opatrení na zníženie rizika spočívajúceho v tom, že sa ľudia stanú obeťami obchodovania s ľuďmi, a to prostredníctvom výskumu vrátane výskumu nových foriem obchodovania s ľuďmi, informovania, osvetu a vzdelávania. V rámci týchto iniciatív by mali členské štáty uplatňovať prístup zohľadňujúci rodové hľadisko a práva dieťaťa. Úradníci, ktorí môžu prichádzať do styku s obeťami a potenciálnymi obeťami obchodovania s ľuďmi, by mali absolvovať primeranú odbornú prípravu, ktorá im umožní rozpoznať obeť a zaobchádzať s nimi. Táto povinná odborná príprava by sa mala podporiť u príslušníkov týchto kategórií, ktorí majú možnosť prísť do kontaktu s obeťami: odborná príprava by sa mala týkať policajných úradníkov, hraničnej stráže, imigračných úradníkov, prokurátorov, právnikov, sudcov a súdneho personálu, inšpektorov práce, sociálneho a zdravotníckeho personálu, personálu venujúceho sa starostlivosti o deti a konzulárnych zamestnancov, avšak v závislosti od miestnych podmienok by mohla zahŕňať aj ďalšie skupiny úradníkov verejnej správy, ktorí sa môžu v rámci svojej práce stretnúť s obeťami obchodovania s ľuďmi.
- (26) V smernici 2009/52/ES sa ustanovujú tresty proti takým zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín neoprávnene sa zdržiavajúcich na území členských štátov, ktorí síce neboli obvinení ani odsúdení v súvislosti s obchodovaním s ľuďmi, využívajú však prácu alebo služby vynútené od osoby, o ktorej vedia, že je obeťou takéhoto obchodovania. Členské štáty by okrem toho mali vziať do úvahy možnosť uloženia sankcií tým osobám, ktoré využívajú akúkoľvek službu osoby, o ktorej vedia, že bola obeťou obchodovania s ľuďmi. Toto rozšírenie trestnosti by mohlo zahŕňať aj konanie zamestnávateľov štátnych príslušníkov tretích krajín a občanov Únie s legálnym pobytom, ako aj tých, ktorí kupujú sexuálne služby od akejkoľvek osoby, ktorá bola predmetom obchodovania s ľuďmi, a to bez ohľadu na jej štátnu príslušnosť.
- (27) Členské štáty by mali vytvoriť národné monitorovacie systémy, napríklad systém národných spravodajcov

alebo iné rovnocenné mechanizmy, a to spôsobom, ktorý uznajú za vhodný v súlade so svojou vnútornou organizáciou a ktorý zohľadňuje potrebu minimálnej štruktúry s presne určenými úlohami, na účely posudzovania trendov v obchodovaní s ľuďmi, zhromažďovania štatistických údajov, merania výsledkov dosiahnutých opatreniami zameranými proti obchodovaniu s ľuďmi a pravidelného podávania správ. Takýto systém národných spravodajcov alebo obdobné mechanizmy sú zavedené v neformálnej sieti Únie založenej závermi Rady o vytvorení neformálnej siete národných spravodajcov alebo rovnocenných mechanizmov EÚ proti obchodovaniu s ľuďmi zo 4. júna 2009. Koordinátor pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi by sa podieľal na práci tejto siete, ktorá Únii a členským štátom poskytuje objektívne, dôveryhodné, porovnateľné a aktualizované strategické informácie z oblasti obchodovania s ľuďmi a výmeny skúseností a osvedčených postupov v oblasti prevencie a boja proti obchodovaniu s ľuďmi na úrovni Únie. Európsky parlament by mal právo na účasť na spoločnej činnosti systému národných spravodajcov alebo obdobných mechanizmov.

- (28) S cieľom zhodnotiť výsledky činnosti zameranej na boj proti obchodovaniu s ľuďmi by Únia mala pokračovať v práci na metodológii a metodike zhromažďovania údajov s cieľom poskytnúť porovnateľné štatistické údaje.
- (29) Vzhľadom na Štokholmský program a s cieľom vyvinúť konsolidovanú stratégiu Únie proti obchodovaniu s ľuďmi zameranú na ďalšie posilnenie záväzku a úsilia Únie a členských štátov na prevenciu a boj proti takému obchodovaniu by členské štáty mali uľahčiť prácu koordinátora pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, čo môže napríklad zahŕňať zlepšenie koordinácie a súdržnosti, vyhybanie sa zdvojeniu činností medzi inštitúciami Únie a agentúrami, ako aj medzi členskými štátmi a medzinárodnými subjektmi, a tak prispieť k rozvinutiu existujúcich alebo nových politík a stratégií Únie relevantných v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi alebo zodpovedajúcich sa inštitúciám Únie.
- (30) Cieľom tejto smernice je zmeniť, doplniť a rozšíriť ustanovenia rámcového rozhodnutia 2002/629/SVV. Keďže pozmeňujúce a doplňujúce návrhy sú početné a ich charakter je závažný, rámcové rozhodnutie by sa v záujme jasnosti malo nahradiť v celom rozsahu vo vzťahu k členským štátom, ktoré sa zúčastňujú na prijímaní tejto smernice.
- (31) V súlade s bodom 34 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva⁽¹⁾ sa členské štáty nabádajú, aby vo vlastnom záujme a v záujme Únie vypracovali a zverejnili tabuľky, ktoré budú čo najlepšie vyjadrovať vzájomný vzťah medzi touto smernicou a transpozičnými opatreniami.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 321, 31.12.2003, s. 1.

- (32) Keďže cieľ tejto smernice, a to boj proti obchodovaniu s ľuďmi, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a účinkov ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (33) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, predovšetkým ľudskú dôstojnosť, zákaz otroctva, nútenej práce a obchodovania s ľuďmi, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania, práva dieťaťa, právo na slobodu a bezpečnosť, slobodu prejavu a informácií, ochranu osobných údajov, právo na účinné prostriedky nápravy a na spravodlivý proces a zásady zákonnosti a primeranosti trestov k trestným činom. Zámerom tejto smernice je predovšetkým zabezpečiť plné dodržiavanie týchto práv a zásad a je potrebné ju primerane uplatňovať.
- (34) V súlade s článkom 3 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, Írsko oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice.
- (35) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Spojené kráľovstvo nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (36) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijímaní tejto smernice, nie je ňou viazané, ani nepodlieha jej uplatňovaniu.

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

Táto smernica stanovuje minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a trestov v oblasti obchodovania s ľuďmi. Zavádza takisto spoločné ustanovenia na posilnenie prevencie tejto trestnej činnosti a ochrany jej obetí, pričom zohľadňuje rodové hľadisko.

Článok 2

Trestné činy súvisiace s obchodovaním s ľuďmi

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za trestné činy považovali tieto úmyselné skutky:

Zlákanie, preprava, presun, ukrývanie alebo prevzatie osôb vrátane výmeny alebo odovzdania kontroly nad týmito osobami na účely vykorisťovania, a to prostredníctvom hrozby alebo použitia násillia alebo iných foriem donucovania, únosu, podvodu, klamstva, zneužitia moci alebo zraniteľného postavenia, alebo odovzdávania či prijímania platieb alebo výhod na dosiahnutie súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou.

2. Osoba sa nachádza v zraniteľnom postavení, keď nemá inú reálnu alebo prijateľnú možnosť, než sa podvoliť súvisiacemu zneužitiu.

3. Vykorisťovanie zahŕňa prinajmenšom zneužívanie iných osôb na prostitúciu alebo iné formy sexuálneho vykorisťovania, nútenú prácu alebo služby vrátane žobrania, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo alebo zneužívanie na trestnú činnosť, alebo odoberanie orgánov.

4. Súhlas obete obchodovania s ľuďmi s vykorisťovaním, či už zamýšľaný, alebo skutočný, je nepodstatný, ak bol použitý ktorýkoľvek zo spôsobov uvedených v odseku 1.

5. Ak sa konanie uvedené v odseku 1 týka dieťaťa, považuje sa za trestný čin obchodovania s ľuďmi aj vtedy, ak nebol použitý žiadny zo spôsobov uvedených v odseku 1.

6. Na účely tejto smernice znamená „dieťa“ osobu mladšiu ako 18 rokov.

Článok 3

Podnecovanie, napomáhanie a navádzanie a pokus o trestný čin

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby podnecovanie na trestný čin uvedený v článku 2, jeho napomáhanie a navádzanie naň a pokus o jeho spáchanie boli trestné.

Článok 4

Tresty

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za trestný čin uvedený v článku 2 ukladala trestná sadzba s hornou hranicou trestu odňatia slobody najmenej päť rokov.

2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za trestný čin uvedený v článku 2 ukladala trestná sadzba s hornou hranicou trestu odňatia slobody najmenej desať rokov, ak tento trestný čin:

- a) bol spáchaný voči obzvlášť zraniteľnej obeti, pričom takými osobami sú v zmysle tejto smernice prinajmenšom všetky detské obete;

b) bol spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu⁽¹⁾;

c) úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti ohrozil život obete alebo

d) bol spáchaný za použitia hrubého násillia, alebo spôsobil obeti obzvlášť závažnú ujmu.

3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa skutočnosť, že trestný čin uvedený v článku 2 spáchal verejný činiteľ pri výkone svojich právomocí, považovala za prirážajúcu okolnosť.

4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa za skutky uvedené v článku 3 ukladali účinné, primerané a odrádzajúce tresty, čo môže zahŕňať odovzdanie na trestné stíhanie.

Článok 5

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby právnické osoby mohli byť brané na zodpovednosť za skutky uvedené v článkoch 2 a 3, ktoré spáchala v ich prospech akákoľvek osoba konajúca buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby, ktorý má rozhodujúce postavenie v rámci právnickej osoby, a to na základe:

- a) právomoci zastupovať právnickú osobu;
- b) oprávnenia prijímať rozhodnutia v mene právnickej osoby alebo
- c) oprávnenia vykonávať kontrolu v rámci právnickej osoby.

2. Členské štáty takisto zabezpečia, aby právnická osoba mohla byť braná na zodpovednosť v prípade, že nedostatočný dohľad a kontrola zo strany osoby uvedenej v odseku 1 umožnili spáchanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 v prospech tejto právnickej osoby osobou podliehajúcou jej právomoci.

3. Zodpovednosť právnickej osoby podľa odsekov 1 a 2 nevyklučuje trestné konanie voči fyzickým osobám, ktoré sú páchatelmi, podnecovateľmi alebo spolupáchateľmi trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3.

4. Na účely tejto smernice je „právnická osoba“ subjekt, ktorý má právnu subjektivitu podľa platného práva, okrem štátov alebo verejných subjektov pri výkone štátnej moci a verejných medzinárodných organizácií.

Článok 6

Sankcie voči právnickým osobám

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby právnickú osobu zodpovednú podľa článku 5 ods. 1 alebo 2 bolo možné potrestať účinnými, primeranými

a odradzujúcimi sankciami, ktoré zahŕňajú trestné alebo aj iné ako trestné sankcie a ktoré môžu zahŕňať aj ďalšie sankcie ako napríklad:

- a) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;
- b) dočasný alebo trvalý zákaz výkonu obchodnej činnosti;
- c) nariadenie súdneho dohľadu;
- d) súdne rozhodnutie o zrušení právnickej osoby;
- e) dočasné alebo trvalé zatvorenie prevádzok, ktoré sa použili na spáchanie trestného činu.

Článok 7

Zadržanie a konfiškácia

Členské štáty prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich príslušné orgány boli oprávnené zaistiť a skonfiškovať nástroje a zisk z trestných činov, uvedených v článkoch 2 a 3.

Článok 8

Nestíhanie obete alebo neuplatňovanie trestov voči obeti

Členské štáty v súlade so základnými zásadami svojich právnych poriadkov prijímú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby ich príslušné vnútroštátne orgány boli oprávnené trestne nestíhať alebo neukladať obetiam obchodovania s ľuďmi tresty za ich účasť na trestnej činnosti, ak boli k páchaniu tejto trestnej činnosti donútené v priamej súvislosti s tým, že boli vystavené ktorémukoľvek zo skutkov uvedených v článku 2.

Článok 9

Vyšetrovanie a trestné stíhanie

1. Členské štáty zabezpečia, aby vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 nezáviseli od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete a aby trestné konanie mohlo pokračovať aj prípade, že obeť stiahla svoju výpoveď.

2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia umožňujúce v prípade, ak si to vyžaduje povaha skutku, stíhanie za skutky uvedené v článkoch 2 a 3 dostatočne dlhý čas po tom, ako obeť dosiahla plnoletosť.

3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby osoby, útvary alebo služby zodpovedné za vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 mali vhodnú odbornú prípravu.

4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby osoby, jednotky alebo útvary zodpovedné za vyšetrovanie alebo stíhanie trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 mali k dispozícii účinné vyšetrovacie prostriedky, používané napríklad pri organizovanej trestnej činnosti alebo inej závažnej trestnej činnosti.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42.

Článok 10

Súdna príslušnosť

1. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na určenie svojej súdnej príslušnosti vo vzťahu k trestným činom uvedeným v článkoch 2 a 3, ak:

a) je trestný čin spáchaný úplne alebo čiastočne na ich území, alebo

b) je páchatel' ich štátnym príslušníkom.

2. Členský štát informuje Komisiu, ak sa rozhodne stanoviť ďalšiu súdnu príslušnosť pre trestné činy uvedené v článkoch 2 a 3 spáchané mimo jeho územia, okrem iného ak:

a) bol trestný čin spáchaný voči jeho štátnemu príslušníkovi alebo osobe, ktorá má obvyklý pobyt na jeho území;

b) trestný čin bol spáchaný v prospech právnickej osoby usadenej na jeho území alebo

c) má páchatel' obvyklý pobyt na jeho území.

3. Na účely trestného stíhania trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3 spáchaných mimo územia dotknutého členského štátu každý členský štát v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) prijíma a v prípadoch uvedených v odseku 2 môže prijať potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby jeho súdna príslušnosť nebola závislá od žiadnej z týchto podmienok:

a) dané skutky sú na mieste, kde k nim došlo, trestným činom alebo

b) trestné stíhanie sa môže začať iba na základe oznámenia obete na mieste, kde bol trestný čin spáchaný, alebo na základe oznámenia štátu, na ktorého území bol trestný čin spáchaný.

Článok 11

Pomoc a podpora obetiam obchodovania s ľuďmi

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa obetiam poskytla pomoc a podpora pred začatím trestného konania, počas neho a primeraný čas po jeho skončení s cieľom umožniť im výkon práv ustanovených v rámcovom rozhodnutí 2001/220/SVV a v tejto smernici.

2. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobe poskytla pomoc a podpora bezodkladne po tom, ako príslušné orgány získajú odôvodnenú indíciu, že táto osoba mohla byť obeťou ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článkoch 2 a 3.

3. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pomoc a podpora obeti neboli podmienené jej ochotou spolupracovať na vyšetrovaní trestného činu, trestnom

stíhaní alebo súdnom konaní bez toho, aby bola dotknutá smernica 2004/81/ES alebo podobné vnútroštátne právne predpisy.

4. Členské štáty prijímajú opatrenia potrebné na zavedenie vhodných mechanizmov, ktorých cieľom je včasná identifikácia obetí a poskytnutie pomoci a podpory týmto obetiam, a to v spolupráci s príslušnými podpornými organizáciami.

5. Opatrenia na pomoc a podporu uvedené v odsekoch 1 a 2 sa poskytujú na základe obojstranného súhlasu a informovanosti a zahŕňajú zabezpečenie aspoň takej životnej úrovne obetí, ktorá im umožní uspokojovať základné životné potreby, a to prostredníctvom takých opatrení, ako sú vhodné a bezpečné ubytovanie a materiálna pomoc, potrebné lekárske ošetrovanie vrátane psychologickéj pomoci, poradenstvo a informácie, a v prípade potreby prekladateľské a tlmočnicke služby.

6. Informácie uvedené v odseku 5 v prípade potreby zahŕňajú informácie o čase na premyslenie a zotavenie podľa smernice 2004/81/ES, informácie o možnosti poskytnutia medzinárodnej ochrany podľa smernice Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych ustanoveniach pre oprávnenie a postavenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva ako utečencov alebo osôb, ktoré inak potrebujú medzinárodnú ochranu, a obsah poskytovanej ochrany⁽¹⁾ a smernice Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca⁽²⁾ alebo podľa iných medzinárodných nástrojov alebo iných podobných vnútroštátnych predpisov.

7. Členské štáty venujú pozornosť obetiam s osobitnými potrebami, ak tieto potreby súvisia najmä s tým, či sú tehotné, s ich zdravotným stavom, zdravotným postihnutím, duševnou alebo psychickou poruchou alebo závažnou podobou psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia, ktoré utrpeli.

Článok 12

Ochrana obetí obchodovania s ľuďmi počas vyšetrovania a trestného konania

1. Ochranné opatrenia uvedené v tomto článku sa uplatňujú popri právach stanovených v rámcovom rozhodnutí 2001/220/SVV.

2. Členské štáty zabezpečia, aby bol obetiam obchodovania s ľuďmi bezodkladne poskytnutý prístup k právnomu poradenstvu a v súlade s postavením obetí v príslušnom súdnom systéme aj k právnomu zastupovaniu, a to aj na účely uplatnenia nároku na náhradu škody. Ak obeť nemá dostatočné finančné prostriedky, sú právne poradenstvo a právne zastupovanie bezplatné.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 304, 30.9.2004, s. 12.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 326, 13.12.2005, s. 13.

3. Členské štáty zabezpečia, aby obeť obchodovania s ľuďmi dostali náležitú ochranu na základe individuálneho posúdenia rizika, okrem iného aj prístupom k programom ochrany svedkov alebo iným podobným opatreniam, a to podľa potreby a v súlade s dôvodmi stanovenými vo vnútroštátnom práve alebo postupoch.

4. Bez toho, aby bolo dotknuté právo na obhajobu, a v súlade s individuálnym posúdením osobnej situácie obete príslušnými orgánmi členské štáty zabezpečia osobitné zaobchádzanie s obeťami obchodovania s ľuďmi, aby sa predišlo ich sekundárnej viktimizácii, a to tak, že sa v najširšom možnom rozsahu a v súlade s kritériami stanovenými vo vnútroštátnom práve, ako aj s pravidlami týkajúcimi sa diskrečného práva justičných orgánov, praxou a usmerneniami zabráni:

- a) zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania;
- b) vizuálnemu kontaktu obetí s obžalovanými, a to aj v priebehu výpovede, napr. pri vypočúvaní a krížovom výsluchu, využívaním vhodných prostriedkov vrátane vhodných komunikačných technológií;
- c) výpovedi na verejnom pojednávaní, ako aj
- d) zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života.

Článok 13

Všeobecné ustanovenia o pomoci, podpore a ochranných opatreniach pre detské obeť obchodovania s ľuďmi

1. Detským obeťam obchodovania s ľuďmi sa poskytuje pomoc, podpora a ochrana. Pri uplatňovaní tejto smernice musí byť na prvom mieste najlepší záujem dieťaťa.

2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, ak vek osoby, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, nie je istý a existujú dôvody domnievať sa, že táto osoba je dieťaťom, takáto osoba sa pokladala za dieťa v záujme toho, aby sa jej mohla bezodkladne poskytnúť pomoc, podpora a ochrana v súlade s článkami 14 a 15.

Článok 14

Pomoc a podpora detským obeťam

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa osobitné opatrenia na ochranu, pomoc a podporu detským obeťam obchodovania s ľuďmi pri ich fyzickom a psychicko-sociálnom zotavovaní v krátkodobom a dlhodobom horizonte prijali na základe konkrétneho posúdenia osobitných okolností každej jednotlivkej detskej obete pri riadnom zohľadnení ich názorov, potrieb a obáv s cieľom nájsť

trvalé riešenie pre dieťa. Členské štáty v primeranom čase poskytnú prístup k vzdelaniu detským obeťam a deťom obeť, ktorým sa poskytuje pomoc a podpora v súlade s článkom 11, v súlade s ich vnútroštátnym právom.

2. Členské štáty ustanovia poručníka alebo zástupcu detskej obete obchodovania s ľuďmi hneď, ako orgány identifikujú dieťa ako takúto obeť, v prípade, ak podľa vnútroštátnych právnych predpisov nositeľa rodičovskej zodpovednosti nemôžu v dôsledku konfliktu záujmov medzi nimi a detskou obeťou zaručiť najlepší záujem dieťaťa a/ani dieťa zastupovať.

3. Členské štáty prijímajú podľa potreby a možností opatrenia na poskytovanie pomoci a podpory rodine detskej obete obchodovania s ľuďmi, ak sa táto rodina nachádza na území daného členského štátu. Ak je to potrebné a možné, členské štáty uplatňujú vo vzťahu k uvedenej rodine najmä článok 4 rámcového rozhodnutia 2001/220/SVV.

4. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý článok 11.

Článok 15

Ochrana detských obeť obchodovania s ľuďmi počas vyšetrovania a trestného konania

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby príslušné orgány v súlade s postavením obeť v príslušnom súdnom systéme vymenovali na účely vyšetrovania a trestného konania zástupcu pre dieťa, ktoré je obeťou obchodovania s ľuďmi, ak podľa vnútroštátnych právnych predpisov nesmú nositeľa rodičovskej zodpovednosti zastupovať dieťa z dôvodu konfliktu záujmov medzi nimi a detskou obeťou.

2. Členské štáty v súlade s postavením obeť v príslušnom súdnom systéme zabezpečia, aby bol detským obeťam bezodkladne poskytnutý prístup k bezplatnému právnomu poradenstvu a bezplatnému právnomu zastupovaniu, a to aj na účely uplatnenia nároku na náhradu škody, pokiaľ obeť nemajú dostatočné finančné prostriedky.

3. Bez toho, aby boli dotknuté práva na obhajobu, členské štáty prijímajú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby pri vyšetrovaní trestných činov a pri trestnom konaní týkajúcom sa ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3:

- a) bola detská obeť vypočutá bez neodôvodneného odkladu hneď, ako boli predmetné skutočnosti oznámené príslušným orgánom;
- b) bola detská obeť v prípade potreby vypočutá v priestoroch určených alebo prispôbených na tento účel;

- c) vykonali vypočúvanie detskej obete v prípade potreby odborníci, ktorí sú na tento účel vyskolení, alebo aby sa toto vypočúvanie vykonalo s pomocou týchto odborníkov;
- d) každé vypočúvanie detskej obete viedli podľa možnosti a potreby tie isté osoby;
- e) počet vypočúvaní bol čo najmenší a vypočúvania sa vykonávali iba vtedy, ak je to vyslovene nevyhnutné na účely vyšetrovania trestných činov a trestného konania;
- f) detskú obeť mohol sprevádzať jej zástupca, prípadne dospelá osoba, ktorú si dieťa samo vyberie, pokiaľ nebolo v prípade tejto osoby prijaté odôvodnené rozhodnutie v opačnom zmysle.

4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby zo všetkých vypočúvaní detskej obete či svedka v detskom veku v rámci vyšetrovania ktoréhokoľvek trestného činu uvedeného v článkoch 2 a 3 mohol byť zhotovený videozáznam a aby tieto videozáznamy z vypočúvania mohli byť použité ako dôkaz pri súdnom konaní v súlade s pravidlami v ich vnútroštátnom práve.

5. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby v súdnom konaní vo veci ktoréhokoľvek z trestných činov uvedených v článkoch 2 až 3 bolo možné nariadiť, aby:

- a) súdne pojednávanie bolo verejné a
- b) detská obeť bola vypočutá v súdnej sieni bez toho, aby bola osobne prítomná, najmä s využitím vhodných komunikačných technológií.

6. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby bol dotknutý článok 12

Článok 16

Pomoc, podpora a ochrana určené deťmi obetiam obchodovania s ľuďmi bez sprievodu

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby konkrétne opatrenia na pomoc a podporu deťmi obetiam obchodovania s ľuďmi, ako sa uvádza v článku 14 ods. 1, riadne zohľadňovali osobnú situáciu a osobitné okolnosti detskej obete bez sprievodu.

2. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia cieľom nájsť trvalé riešenie na základe individuálneho posúdenia najlepších záujmov dieťaťa.

3. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby sa v prípade potreby deťmi obetiam obchodovania s ľuďmi bez sprievodu ustanovil opatrovník.

4. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby príslušné orgány so zreteľom na postavenie obetí v príslušnom systéme súdnictva vymenovali na vyšetro-

vania trestných činov a trestné konania zástupcu v prípade, že je dieťa bez sprievodu alebo je odlúčené od svojej rodiny.

5. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté články 14 a 15.

Článok 17

Odškodnenie obetí

Členské štáty zabezpečia, aby obeť obchodovania s ľuďmi mali prístup k existujúcim systémom odškodnenia obetí úmyselne spáchaných násilných trestných činov.

Článok 18

Prevenčia

1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, ako sú vzdelávanie a odborná príprava, odradzujúce od dopytu a znižujúce dopyt, ktorý stimuluje všetky formy vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi.

2. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, a to aj prostredníctvom internetu, ako sú informačné a osvetové kampane a výskumné a vzdelávacie programy, zamerané na osvetu a znižovanie rizika, že sa ľudia a najmä deti stanú obeťmi obchodovania s ľuďmi, a to podľa potreby v spolupráci s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti a inými zúčastnenými stranami.

3. Členské štáty podporia pravidelnú odbornú prípravu úradníkov, ktorí môžu prichádzať do styku s obeťmi a potenciálnymi obeťmi obchodovania s ľuďmi, vrátane policajných príslušníkov prvého kontaktu, a to s cieľom umožniť im rozpoznávať obeť a potenciálne obeť obchodovania s ľuďmi a zaoberať sa nimi.

4. S cieľom zvýšiť účinnosť prevencie obchodovania s ľuďmi a boja proti nemu prostredníctvom opatrení odradzujúcich od dopytu členské štáty zväžia prijatie opatrení, ktorými sa medzi trestné činy zaradiť využívanie služieb, ktoré tvoria predmet vykorisťovania v zmysle článku 2, ak sa tieto služby využívajú s vedomím, že daná osoba je obeťou trestného činu uvedeného v článku 2.

Článok 19

Národní spravodajcovia alebo obdobné mechanizmy

Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na ustanovenie národných spravodajcov alebo obdobných mechanizmov. Medzi úlohy týchto mechanizmov patria vykonávanie posúdenia trendov obchodovania s ľuďmi, meranie výsledkov dosiahnutých prostredníctvom opatrení proti obchodovaniu s ľuďmi vrátane zhromažďovania štatistických údajov v úzkej spolupráci s príslušnými organizáciami občianskej spoločnosti činnými v tejto oblasti a podávanie správ.

Článok 20

Koordinácia stratégie Únie proti obchodovaniu s ľuďmi

S cieľom prispieť ku koordinovanej a konsolidovanej stratégii Únie proti obchodovaniu s ľuďmi členské štáty uľahčia činnosť koordinátora pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi. Členské štáty predovšetkým odovzdávajú koordinátorovi pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi informácie uvedené v článku 19, na základe ktorých koordinátor pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi prispieva k podávaniu správ o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré Komisia vypracúva každé dva roky.

Článok 21

Nahradenie rámcového rozhodnutia 2002/629/SVV

Týmto sa vo vzťahu k členským štátom, ktoré sa zúčastňujú na prijímaní tejto smernice, nahrádza rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV o boji proti obchodovaniu s ľuďmi bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehoty na transpozíciu rámcového rozhodnutia do vnútroštátneho práva.

Vo vzťahu k členským štátom, ktoré sa zúčastňujú na prijímaní tejto smernice, sa odkazy na rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV považujú za odkazy na túto smernicu.

Článok 22

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 6. apríla 2013.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktorými sa do ich vnútroštátnych právnych predpisov transponujú povinnosti, ktoré im ukladá táto smernica.

3. Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Spôsob uvedenia odkazu stanovia členské štáty.

Článok 23

Podávanie správ

1. Komisia do 6. apríla 2015 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou vrátane opisu opatrení prijatých podľa článku 18 ods. 4, a podľa potreby k nej pripojí legislatívne návrhy.

2. Komisia do 6. apríla 2016 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi vplyv existujúcich vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré ustanovujú ako trestný čin využívanie služieb, ktoré sú predmetom vykorisťovania súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi, na prevenciu obchodovania s ľuďmi, a podľa potreby k nej pripojí legislatívne návrhy.

Článok 24

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 25

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu 5. apríla 2011

Za Európsky parlament

predseda

J. BUZEK

Za Radu

predsedníčka

GYŐRI E.